

Viivästynyt vanhemmuus

Yli 30-vuotiaiden viivästynyt vanhemmuus

Sonja Antikainen 1700068

Oona Variko 1603662

OPINNÄYTETYÖ

Helmikuu 2020

Sairaanhoitajakoulutus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Sairaanhoitajakoulutus

ANTIKAINEN, SONJA & VARIKO, OONA:
Viivästynyt vanhemmuus
Yli 30 –vuotiaiden viivästynyt vanhemmuus

Opinnäytetyö 47 sivua, joista liitteitä 12 sivua

Helmikuu 2020

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata kokemuksia viivästyneestä vanhemmuudesta. Työssä selvitettiin mitkä ovat tekijöitä, joiden koetaan vaikuttavan lasten hankinnan viivästymiseen ja mitkä tekijät koetaan vaikeuttavan lasten saamista. Lisäksi opinnäytetyön tehtävänä oli selvittää, miten viivästynyt vanhemmuus koettiin. Tavoitteena oli tuottaa tietoa viivästyneen vanhemmuuden kokemuksista. Opinnäytetyön yhteistyötahona oli Viva2- hanke.

Opinnäytetyö tehtiin laadullisella menetelmällä ja aineisto kerättiin blogiteksteistä, joiden kirjoittajat kuvasivat viivästynyttä vanhemmuutta. Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä.

Tärkeimpinä tuloksina opinnäytetyössä muun muassa monet kirjoittajat kokivat lasten hankinnan suunnittelun olevan tärkeää. He olivat halunneet ensin elää nuoruutta, muodostaa pysyvän parisuhteen ja vakaan taloustilanteen ennen kuin lähtivät harkitsemaan lasten hankintaa. Raskaaksi tulemista saattoi viivästyttää ja vaikeuttaa jokin fyysinen tai psyykinen sairaus ja niihin liittyvä lääkitys tai lapsettomuushoitojen tarve. Kirjoittajat kokivat viivästyneestä vanhemmuudesta monenlaisia tunteita. Enemmän koettiin kuitenkin negatiivisia tunteita mutta silti myös muun muassa toivoa ja helpotusta jossain kohtaa ”lapsenyritysprosessia”.

Viivästynyttä vanhemmuutta on tutkittu jo jonkin verran esimerkiksi siitä näkökulmasta, kuinka ikä lisää ongelmia lapsen saamisessa. Tutkimustieto on kuitenkin vähäistä siltä osin, kuinka paljon näitä ongelmia esiintyy nuoremmalla iällä esimerkiksi hieman yli 20–vuotiailla pariskunnilla. Opinnäytetyössä oli vaikea saada kattavasti tutkimustuloksia vanhemmuutta vaikeuttavista tekijöistä. Tästä voitaisiin tehdä lisää jatkotutkimusta. Kolmas mielenkiintoinen tutkimusehdotus olisi, kuinka montaa nuorena vanhemmaksi tullutta, suunnitellusti tai suunnittelematta, mietityttä kesken jäänyt nuoruus. Kuinka moni heistä miettii sitä, ettei talous-, tai työtilanne ollut ehkä yhtä vakaa kuin monella yli 30-vuotiaalla tai kuinka moni pohtii, ettei esimerkiksi matkustellut nuorena ensin, kun se olisi ollut helpompaa.

Avainsanat: viivästynyt vanhemmuus, aikuiset, tahaton lapsettomuus

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing and Health Care

ANTIKAINEN SONJA & VARIKO OONA:
Delayed Parenthood
Over 30 –year Old Persons' Delayed Parenthood

Bachelor's thesis 47 pages, appendices 12 pages

February 2020

The thesis purpose was to describe experiences delayed parenthood among over 30–year old persons. The objectives of this thesis were to study how people experienced delayed parenthood and what the reasons which complicated and delayed having a baby were. The aim was to produce knowledge about experiences of delayed parenthood.

This thesis was qualitative in nature. Blogs about delayed parenthood experiences were used for this study. The data were analyzed using content analysis.

The results show that bloggers felt that they wanted to plan carefully having a baby and live their youth first. Physical and mental illnesses of the bloggers and their medical treatment often may complicate or delay the wish of having a baby. The writers experienced various feeling, mostly negative ones but also hope and comfort while trying for a baby.

A suggestion for future studies could be to investigate if young parents, proximately twenty -year old, regretted the lost youth due to parenthood or felt anxious about not having a permanent job at the time when they decided to have a baby.

Key words: delayed parenthood, adults, involuntary childlessness

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	TARKOITUS, TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	6
3	TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	7
	3.1 Syntyvyys Suomessa	7
	3.2 Lapsettomuus ja viivästynyt vanhemmuus	8
	3.3 Lasten hankinnan siirtämisen syitä	9
4	MENETELMÄLLISET RATKAISUT	11
	4.1. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus	11
	4.2. Aineiston keruu	11
	4.3. Analysointi	13
5	TULOKSET	16
	5.1. Tekijät, joiden koetaan vaikuttavan lasten saamisen viivästymiseen	16
	5.1.1 Vanhemmuutta viivästyttävät psyykkiset syyt	16
	5.1.2 Vanhemmuutta viivästyttävät fysiologiset syyt	16
	5.1.3 Vanhemmuutta viivästyttävät yhteiskunnalliset syyt	18
	5.2. Tekijät, joiden koetaan vaikeuttavan lasten saamista	19
	5.2.1. Parisuhteen pitäminen itsestänselvyytenä lasta yrittäessä	19
	5.2.2. Kumppanin huomiointi lasta yrittäessä	19
	5.2.3 Elintapojen hoitaminen lasta yrittäessä	20
	5.2.4. Lapsettomuushoidot lasta yrittäessä	20
	5.3. Kokemukset viivästyneestä vanhemmuudesta	20
	5.3.1. Positiiviset tunteet lasta yrittäessä	20
	5.3.2. Negatiiviset tunteet lasta yrittäessä	22
6	POHDINTA.....	26
	6.1. Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	26
	6.2. Tulosten tarkastelu	29
	6.2.1 Tekijät, joiden koetaan vaikuttavan lasten saamisen viivästymiseen	29
	6.2.2 Tekijät, joiden koetaan vaikeuttavan lasten saamista	29
	6.2.3 Kokemukset viivästyneestä vanhemmuudesta	30
	6.3. Jatkotutkimus- ja kehittämissuhteet	31
7	LÄHTEET	32
8	LIITTEET	35
	8.1 Liite 1. Tekijät, joiden koetaan vaikuttavan lasten saamisen viivästymiseen	35
	8.2. Liite 2. Tekijöitä, joiden koetaan vaikeuttavan lasten saamista	39
	8.3. Liite 3. Kokemukset viivästyneestä vanhemmuudesta	40
	8.4. Liite 4. Tiedonhaun tulokset	45

1 JOHDANTO

Väestöliiton tilastojen mukaan molemmissa sukupuolissa sekä 35- vuotiaiden että 49- vuotiaiden lapsettomien osuus on tasaisesti noussut vuodesta 1986 lähtien vuoteen 2014 asti. Lapsettomien miesten osuus on korkeampi kuin naisten molemmissa ikäluokissa. (Salo n.d.) Arviolta 15 % pariskunnista kokevat jossakin vaiheessa elämäänsä tahatonta lapsettomuutta, mutta ovat vielä myöhemmin saaneet lapsen tai lapsia (Hiltunen 2016). Opinnäytetyössä puhutaan tahallisesta lapsettomuudesta silloin, kun henkilö on päättänyt hankkia lapsia vasta myöhemmin esimerkiksi omista henkilökohtaisista syistään johtuen.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata kokemuksia viivästyneestä vanhemmuudesta. Opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä työelämätahon Tampereen ammattikorkeakoulun ViVa 2 –hankkeen kanssa, joka on Viisaat Valinnat- hankkeen jatko-hanke. Hankkeen tarkoituksena on vahvistaa nuorten ja nuorten aikuisten seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja heidän kykyään arvioida, vahvistaa sekä suojella omaa seksuaali- ja lisääntymisterveyttään.

Valitsimme opinnäytetyön aiheemme, sillä se on hyvin ajankohtainen, koska keskimääräinen synnytysikä on noussut yli 30 ikävuoteen. Ihmiset pyrkivät kontrolloimaan elämäänsä ja ovat aiempaa suunnitelmallisempia. Heille lapsettomuus voi olla ensimmäinen hallitsematon vastoinkäyminen. (Tulppala 2007, 3.) Monet haluavat kouluttautua ja tehdä töitä, sekä matkustaa ennen kuin alkavat perustaa perhettä. Tulevina sairaanhoitajina aihe auttaa meitä ymmärtämään erilaisia syitä, miksi ihmiset viivästyttävät lasten saamista, sekä joidenkin vaikeuksia saada lapsia. Tämä auttaa meitä potilaiden ja asiakkaiden kohtaamisessa.

2 TARKOITUS, TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata kokemuksia viivästyneestä vanhemmuudesta.

Opinnäytetyön tehtävät olivat:

1. Mitkä ovat tekijöitä, joiden koetaan vaikuttavan lasten hankinnan viivästy-
miseen?
2. Mitkä ovat tekijöitä, joiden koetaan vaikeuttavan lasten saamista?
3. Kuinka viivästynyt vanhemmuus koetaan?

Tavoitteenamme oli tuottaa tietoa viivästyneen vanhemmuuden kokemuk-
sista. Opinnäytetyötä voivat hyödyntää esimerkiksi viivästynyttä vanhem-
muutta kokevat ihmiset, heitä hoitava henkilökunta, sekä terveysalan opiske-
lijat. Opinnäytetyö tuottaa tietoa myös ViVa2 –hankkeen käyttöön.

3 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

3.1 Syntyvyys Suomessa

1900-luvun alussa keskimääräinen lapsiluku oli viisi naista kohti, kun taas 1930-luvulla keskimääräinen lapsiluku oli enää vain puolet siitä, eli kaksi ja puoli naista kohti. Huippuvuosina, toisen maailmansodan jälkeen 1947 ja 1948, voimakas vauvabuumi nosti hetkellisesti päätään, ja keskimääräinen lapsiluku nousi kolmeen ja puoleen naista kohti. 1940- ja 1950-luvuilla oli yleistä, että äidiksi tultiin ennen 30- ikävuotta. 1960- ja 1970-luvuista lähtien syntyvyys on aaltoillut hieman alle tai yli kahden lapsen. Myös ikä tulla vanhemmaksi on noussut. (Rotkirch, Tammissalo, Miettinen & Berg 2017, 11-12.)

Kansainvälisesti Suomi on ollut poikkeava, sillä syntyvyys nousi laman aikana. Esimerkiksi vuonna 1992 keskimääräinen lapsiluku oli 1.85. Laman aikana esi-koisten määrä aleni, kun nuoret lykkäsivät perheen perustamista. Toisten ja kolmansien lasten määrä sen sijaan kasvoi, joka lisäsi sen myötä koko syntyvyyttä. (Rotkirch, Tammissalo, Miettinen & Berg 2017, 15-16.)

Vuoteen 2010 asti syntyvyys oli nousussa, tämän jälkeen kuitenkin syntyneiden määrä on laskenut tasaisesti. Vuonna 2014 Suomessa syntyi yli 57 000 lasta, mikä oli melkein 4000 lasta vähemmän kuin vuonna 2010, jolloin syntyneitä oli noin 61 000. Kokonaishedelmällisyysluku eli keskimääräinen syntyneiden lasten määrä oli vuonna 2014 1.71. Lukuun ottamatta vuotta 1998, ei hedelmällisyys ole ollut näin alhaalla 1990-luvun alun jälkeen kertaakaan Suomessa. (Miettinen 2015, 10-11.) Vuonna 2016 keskimääräinen lapsiluku oli Suomessa 1,57. Syntyvyyden lasku näyttää jatkuvan vuonna 2018, sillä 2017 tilastollisesti on syntynyt vähemmän lapsia kuin vuonna 2016. (Rotkirch, Tammissalo, Miettinen & Berg 2017, 16.)

Lasten hankinnan siirtäminen entistä myöhemmälle iälle on yhtenä syynä hedelmällisyyden alenemiseen. Ensimmäistä kertaa äidiksi tulleiden naisten keski-ikä

oli vuonna 2015 noin 28 vuotta, miehet tulivat isäksi ensimmäistä kertaa keskimäärin muutama vuosi myöhemmin. Erityisesti heikommassa asemassa olevissa väestöryhmissä lapsettomuutta esiintyy enemmän kuin muissa väestöryhmissä. Lapsettomuuden ihannointia esiintyy erityisesti vähiten koulutettujen keskuudessa, pienituloisilla sekä työttömillä. Näissä ryhmissä 45-vuotiaiden lapsettomuus on korkea, erityisesti miesten kohdalla, ollessaan toivottua tai ei. (Miettinen 2015, 3, 10-11.)

3.2 Lapsettomuus ja viivästynyt vanhemmuus

Nainen on hedelmällisimmillään 18-25 -vuoden iässä. Miehillä hedelmällisin aika kestää taas 35-ikävuoteen saakka, jonka jälkeen hedelmällisyys alkaa laskea. Yli 30-vuotiailla naisilla hedelmällisyys alkaa laskea selvästi ja 35-vuotiaan mahdollisuudet tulla raskaaksi ovat jo merkittävästi pienentyneet. Yli 40-vuotiailla naisilla todennäköisyys tulla raskaaksi on selkeästi laskenut ja myös keskenmenon riski kasvaa iän myötä. (Terveyskylä n.d.)

Lapsettomuudesta puhutaan, kun raskaus ei ole alkanut vuoden kuluessa, vaikka yhdyntöjä on tapahtunut säännöllisesti (Tiitiäinen 2018). On myös tarkoituksenmukaista lapsettomuutta, jolloin henkilö on vain päättänyt olla hankkimatta lapsia (Hiltunen 2016). Kun naisella ei ole ollut yhtään aiempaa raskautta, puhutaan primaarisesta lapsettomuudesta. Sekundaarisesta lapsettomuudesta puhutaan, jos naisella on ollut aiempia raskauksia tai aiemmat raskaudet ovat päättyneet keskenmenoon. (Ketonen 2009, 613.)

Tahaton lapsettomuus koskettaa yhä useampaa naista jossain elämän vaiheessa (Aarbakke 2018, 3). On arvioitu, että 15 % pariskunnista kokevat jossakin kohtaa elämäänsä tahatonta lapsettomuutta, mutta monet heistä ovat vielä myöhemmin saaneet lapsen tai lapsia, joko hoitojen avulla tai ilman (Hiltunen 2016). Lapsettomuutta eli infertilitettä esiintyy 30-35 -vuotiailla 16 %:lla ja 40-45 -vuotiailla 40 %:lla. (Tapanainen, Heikinheimo & Mäkikallio 2019).

Tahattomasta lapsettomuudesta puhutaan silloin, kun raskaus ei ole alkanut vuoden kuluessa yhdyntöjen tapahtuessa säännöllisesti. Yhä useampi lapsettomuudesta kärsivä pariskunta voi saada lapsen hyvin kehittyneiden lapsettomuushoittojen ansiosta. Onnistuneesta hoidosta huolimatta yksilöt ja pariskunnat voivat kokea haastavia tunteita ja huolta tahattoman lapsettomuuden vuoksi. (Aarbakke 2018, 3.)

3.3 Lasten hankinnan siirtämisen syitä

Merkittävimpiä syitä lapsen hankinnan siirtämiseen ovat parisuhteeseen, opiskeluun tai työhön liittyvät syyt. Ihmiset pyrkivät kontrolloimaan elämäänsä ja ovat täten aiempaa suunnitelmallisempia. Lapsettomuus voi kuitenkin olla heille ensimmäinen hallitsematon vastoinkäyminen. (Tulppala 2007, 3.) Väestöliiton perhebarometri kyselyssä selvitettiin tarkemmin, mitä vastaajat itse pitivät merkittävimpinä syinä siirtääkseen lasten hankintaa tai luopuakseen siitä kokonaan. Kyselyssä vastaajina olivat 20-34 –vuotiaat aikuiset. Kyselyn mukaan joillekin opintojen keskeneräisyys voi merkitä suurempaa estettä lasten hankinnalle kuin toisille. (Miettinen 2015, 53.)

Puolisoilla voi keskenään olla näkemuseroja tai esimerkiksi pelkoa lapsen mukanaan tuomasta vastuusta tai sitovuudesta vanhemmuuteen. On todennäköistä, että ne, jotka eivät aio saada lapsia ollenkaan tai enempää, nostivat esiin erilaisia syitä, kuin taas ne, jotka olivat suunnitellusti hankkimassa lapsia, mutta siirsivät sitä myöhemmäksi. (Miettinen 2015, 53.) Väestöliiton kyselyn mukaan lapsettomuus ja pienen perheen ihannointi näyttäisi voimistuneen vuosien 2001-2007 välillä noin 7-15 prosentista lähes 25 prosenttiin vuonna 2015. Tämän lisäksi lähes 15 % vastaajista ihannoi lapsettomuutta vuonna 2015. Naiset pitivät ihanteena kahta lasta, miehillä ihanne jäi hieman alle kahteen lapseen. Parisuhteessa ja erityisesti naimisissa olevien ihanteet ovat selvästi korkeammalla, kuin tutkimus- hetkellä yksin eläneillä ihmisillä. (Miettinen 2015, 24, 26.)

Koulutusryhmä tai sosioekonominen asema ei juuri vaikuta keskimääräiseen lapsilukuihanteeseen. Pelkän perusasteen koulutuksen saaneiden lapsilukuihanteet

ovat ylempään koulutuksen saaneiden ihanteita alemmalla tasolla. Vuodesta 1997 vuoteen 2015 äidin ikänä vähintään kolmeakymmentä ikävuotta ihanteellisenä pitävien osuus on lähes kolminkertaistunut. Aikojen saatossa lapsettomien nuorten aikuisten näkemykset ovat selvästi muuttuneet, eikä varhaista vanhemmaksi tuloa kannattanut enää kuin joka kymmenes lapseton nuori aikuinen. (Miettinen 2015, 26, 34.)

Asuinalueella on myös vaikutuksensa siihen, minkä ikäisenä tulee vanhemmaksi. Kaupungeissa tullaan vanhemmaksi myöhemmin kuin maaseudulla ja esimerkiksi yrittäjät, maanviljelijät ja kätilöt hankkivat varhaisemmassa vaiheessa lapsia kuin muissa ammateissa työskentelevät. Lisäksi Suomessa on myöskin merkittäviä alueellisia eroja, sekä iässä tulla vanhemmaksi, että lapsiluvuissa. Erityisesti Pohjanmaalla on Suomen korkeimmat syntyvyysluvut sekä nuorimmat ensisynnyttäjät. (Rotkirch, Tammissalo, Miettinen & Berg 2017, 15-16.)

On havaittu, että aika parisuhteessa, jossa ei ole lapsia, on merkittävästi lisääntynyt. Nykyisin harva lapsi syntyy ilman, että vanhemmilla on jonkinlainen parisuhde. Parit elävät usein pitkään kahdestaan, ennen kuin lasta ryhdytään suunnittelemaan. On myös tapauksia, että parisuhde kariutuu ennen kuin lastenhankintaa on keretty edes miettimään. (Rotkirch, Tammissalo, Miettinen & Berg 2017, 15-16.)

Väestöliiton kyselyssä kuvattiin raskaaksi tulon vaikeuksien ennakoitua. Kyselyn perusteella on ajateltu, että raskaaksi tulon siirtyessä myöhemmäksi nuoret aikuiset eivät osaa arvioida iän vaikutuksia lastensaantiin. Kyselyn mukaan yli puolet vastaajista ei ollut osannut ennakoita aavistaa vaikeuksia raskaaksi tulemisessa. Naiset olivat osanneet useammin epäillä ongelmia ennakoita, toisin kuin miehet. Raskaaksi tulon ongelmia on saatettu epäillä ennakoita esimerkiksi gynekologisten vaivojen, epäsäännöllisten kuukautisten, keskenmenojen tai aikaisempien tuloksettomien yritysten perusteella. Niin naiset, kuin miehetkin osasivat iän myötä ennakoita ongelmia enemmän. (Miettinen 2011, 19).

4 MENETELMÄLLISET RATKAISUT

4.1. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus

Opinnäytetyön menetelmänä käytimme laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta. Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteeksi on eri yhteyksissä nimetty induktiivinen päättely. Induktiivisessa päättelyssä tehdään havaintoja yksittäisistä tapahtumista ja ne yhdistetään laajemmaksi kokonaisuudeksi. Päättely on siis aineistolähtöistä. Lähtökohtina laadullisessa tutkimuksessa ovat ihminen, hänen elämänpiirinsä ja niihin liittyvät merkitykset. (Kylmä & Juvakka 2012, 22, 16). Opinnäytetyössä tutkimme kokemuksia viivästyneestä vanhemmuudesta. Aineistona meillä olivat blogitekstit, joita olivat kirjoittaneet viivästynyttä vanhemmuutta kokeneet henkilöt. Blogiteksteistä selvitimme, mitkä olivat ne tekijät, joiden kirjoittajat olivat kokeneet vaikeuttavan tai viivästyttävän lapsen saamista, sekä kuinka he olivat kokeneet tämän kaiken.

Tutkimustyybiltään laadullinen tutkimus luokitellaan lisäksi empiiriseksi, jolloin laadullisessa tutkimuksessa tarkastellaan ja argumentoidaan havaintoaineistoa empiirisen analyysin tavalla. Empiirisessä analyysissä lähdeaineistoa tuottavien henkilöiden tunnistettavuus yksilöinä häivytetään. (Tuomi & Sarajarvi 2018, 27.)

4.2. Aineiston keruu

Opinnäytetyössä aineistona käytettiin kokemuksellisia blogitekstejä viivästyneestä vanhemmuudesta. Sopiviksi aineistoiksi opinnäytetyössä valikoitiin sellaiset blogitekstit, joissa kirjoittajat olivat kokeneet viivästynyttä vanhemmuutta ja olivat yli 30-vuotiaita yrittäessään raskautta. Sopivan iän varmistimme aina ensimmäisenä tutkiessamme blogin kirjoittajan esittelytekstiä itsestään. Kaikista blogeista ei ikää löytynyt, joten tässä tapauksessa jätimme blogin valitsematta.

Tutkiessamme ihmisten kirjoittamia kokemuksellisia blogitekstejä mielenkiinnon kohteenamme oli siis todellisuus ja tutkittava ilmiö tutkimukseen osallistuvien ihmisten näkökulmasta (Kylmä & Juvakka 2012, 23). Kokemuksellisia blogitekstejä etsittiin Googlen kautta hakusanoin “viivästynyt vanhemmuus” ja “blogi” Emme aluksi meinanneet löytää sopivia blogitekstejä, jotka liittyivät opinnäytetyömme aiheeseen.

Laadullisessa tutkimuksessa pyritään antamaan teoreettisesti mielekäs tulkinta jollekin ilmiölle. Täten olisikin tärkeää, että henkilöillä, joilta tietoa kerätään, on kokemusta kyseisestä asiasta. Tiedonantajien valinnan tulee olla harkittua ja tarkoitukseen sopivaa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 98.)

Tutkimuksia tehdessä sosiaalisen median käyttö on nopeasti yleistynyt, koska se on monipuolinen alusta tutkimusaineiston keräämiseen. Aineiston keruutapoja on kaksi, ensimmäinen tutkittavien rekrytointi joko tiedotteilla tai kutsuilla, tai toinen, esimerkiksi tässä opinnäytetyössä käyttämämme tapa kerätä tietoa mediaan tuotetuista materiaaleista, esimerkiksi blogeista. Usein ei ole tarvetta pyytää aineiston tuottajan suostumusta, kun käytetään sosiaalisen median julkista aineistoa tutkimusta varten. Tutkijana on pohdittava kysymystä materiaalien yksityisyydestä käyttäessään sosiaalisessa mediassa julkaistuja sisältöjä tutkimusaineistonaan. Esimerkiksi selkeästi yksityistä aineistoa voivat olla tutkijalle lähetetyt luottamukselliset viestit tai suljettujen ryhmien viestit. (Kosonen, Laaksonen, Rydenfelt & Terkamo-Moisio 2018, 117-119.)

Raja yksityisyyden ja julkisuuden välillä on häilyvä. Rajanveto on sidoksissa niin tutkimusaiheeseen kuin materiaalien arkaluontoisuuteen. Materiaalin tuottaja voi pitää tuotostaan yksityisenä esimerkiksi sen sisällön perusteella, vaikka materiaali olisikin tietoisesti tuotettu alustalle, joka on julkisesti toisten saatavilla. Sosiaalisen median aineistojen analyysin parissa tutkijan on ajateltava ja käsiteltävä aineistoja koko ajan henkilötietoina, joka tarkoittaa sitä, että tutkittavien ja heidän tekstinsä suojan säilyminen on varmistettava. (Kosonen, Laaksonen, Rydenfelt & Terkamo-Moisio 2018, 120-121.)

Ensimmäinen löytämämme blogi ei sopinut aineistoksemme, sillä kirjoittaja oli liian nuori, alle 30-vuotias kirjoittaessaan blogia ja kokiessaan viivästynyttä vanhemmuutta. Jatkoimme blogitekstien etsintää ja löysimme tämän blogin kautta kuitenkin muita blogeja, jotka käsittelevät viivästynyttä vanhemmuutta. Näiden blogien kautta, löysimme vielä lisää samankaltaisia blogeja. Etsintä osoittautui loppujen lopuksi aika helpoksi, sillä monet löytämiemme blogien kirjoittajat seurasivat samankaltaisessa tilanteessa olevia kirjoittajia, ja olivat omassa blogissaan julkaisseet eri sivustot, joiden kirjoittajia he seurasivat. Näitä blogeja tutkiesamme tarkemmin, huomasimme etteivät kaikki sovi aineistoksemme, sillä ne eivät olleet sopivia kirjoittajan liian nuoren iän vuoksi opinnäytetyömme aiheen rajaukseen. Joidenkin blogien kohdalla kirjoittajien ikää ei ollut mainittu, jolloin jättimme nämäkin blogit pois, koska emme voineet olla varmoja kirjoittajien iästä. Opinnäytetyöhön valikoimme lopulta neljä eri blogia, joista saimme mielestämme tarpeeksi kattavan aineiston opinnäytetyötämme koskien. Aineistoa saimme blogiteksteistä lopulta yhteensä 26 sivua, jotka koskivat opinnäytetyötämme koskevia tutkimuskysymyksiä.

4.3. Analysointi

Jotta tutkimuksen tulokset saadaan näkyviin, täytyy kerätty ja kirjoitettu teksti analysoida (Kylmä & Juvakka 2012, 112). Käytimme aineistolähtöistä sisällönanalyysia opinnäytetyömme analyysimenetelmänä. Sisällönanalyysilla tarkoitetaan dokumenttien sisällön kuvaamista sanallisesti (Tuomi & Sarajärvi 2018, 119).

Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä. Sen avulla voidaan tehdä monenlaista tutkimusta ja se voidaan liittää erilaisiin analyysikokonaisuuksiin. Tällä analyysimenetelmällä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa (Tuomi & Sarajärvi 2018, 103, 117). Sisällönanalyysin tavoitteena on tuottaa tietoa tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä kerätyn aineiston avulla. Sisällönanalyysin avulla voidaan kuvata analyysin kohteena olevaa tekstiä ja se on systemaattinen aineiston analyysimenetelmä (Kylmä & Juvakka 2012, 112.)

Aloitimme aineistomme analysoinnin lukemalla blogitekstejä läpi, jotka koskivat yli 30-vuotiaiden henkilöiden kokemuksia viivästyneestä vanhemmuudesta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122). Tekstejä lukiessamme oli hyvin tarkkaan keskityttävä tunnistamaan niitä kokonaisuuksia sekä yksityiskohtia, jotka liittyvät tutkimuskysymyksiimme. Blogeissa tekstejä oli valtava massa luettavana, joista oli ajoittain hankalakin löytää oikeita asioita, koska tarkoituksena ei ollut analysoida kaikkea blogeista löytyvää tekstiä vaan löytää juuri oikeita vastauksia kysymyksiimme. Keräsimme tutkimuskysymyksiimme vastaavat tekstit talteen, jonka jälkeen kävimme vielä ne uudelleen läpi ja yliviivasimme sieltä tärkeimmät lauseet, jotka vastasivat tutkimuskysymyksiimme. Tästä käytetään metodikirjallisuudessa nimitystä aineiston koodaus.

Tämän jälkeen alkoi sisällönanalyysin vaihe, jota kutsutaan pelkistämiseksi eli redusoinniksi. Pelkistämisestä puhutaan, kun alkuperäisdata, eli kaikki keräämämme aineisto, luetaan ja sieltä karsitaan pois kaikki epäolennainen asia (Tuomi & Sarajärvi 2018, 123.) Pelkistyksen jälkeen lähdimme ryhmittelemään eli klusteroimaan samankaltaisia lauseita alaluokiksi. Klusteroinnissa on kyse luoda pohja kohteena olevan tutkimuksen perusrakenteelle (Tuomi & Sarajärvi 2018, 124.) Nimesimme alaluokat niin, että jokainen pelkistys sopii omaan alaluokkaansa.

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen eli mitkä ovat tekijöitä, joiden koetaan vaikuttavan lasten hankinnan viivästyymiseen, alaluokkia muodostui yhteensä kymmenen kappaletta. Näistä saimme muodostettua yhteensä kolme eri yläluokkaa. Toiseen tutkimuskysymykseen eli mitkä ovat tekijöitä, joiden koetaan vaikeuttavan lasten saamista, alaluokkia muodostui yhteensä neljä kappaletta. Yläluokkia emme saaneet näistä enää muodostettua. Kolmanteen tutkimuskysymykseen eli kuinka viivästynyt vanhemmuus koetaan, alaluokkia muodostui yhteensä 16 kappaletta. Näistä saimme muodostettua yhteensä kaksi eri yläluokkaa.

Tämän jälkeen etenimme seuraavaan vaiheeseen, aineiston käsitteellistämiseen eli abstrahointiin (Tuomi & Sarajärvi 2018, 125). Tässä vaiheessa erotettiin tutkimuksen kannalta olennainen tieto ja tarkkailimme, että aineistossa säilyy polku

alkuperäisdataan. Käsitteellistämässä etenimme kirjoittajien käyttämistä kielellisistä ilmauksista erilaisiin johtopäätöksiin ja pyrkimykseen ymmärtää kirjoittajien sanoma. Välillä blogitekstit olivat hyvin tulkinnanvaraisia, jolloin piti miettiä tarkkaan, mitä kaikkia ilmaisuja voimme tutkimukseemme ottaa. Abstrahoinnin jälkeen oli aika kirjoittaa auki saamamme tulokset.

5 TULOKSET

5.1. Tekijät, joiden koetaan vaikuttavan lasten saamisen viivästymiseen

5.1.1 Vanhemmuutta viivästyttävät psyykkiset syyt

Saamiemme tulosten perusteella vanhemmuutta viivästyttäviä psyykkisiä syitä oli useita. Yksi näistä syistä oli se, että vanhemmat eivät olleet kokeneet vielä elämäntilannettaan sopivaksi lapsen hankinnalle. He kokivat, että elämän perustan täytyi olla kunnossa ennen kuin lasten hankintaa voisi edes harkita. Esimerkiksi täytyi olla koulutus, vakituinen työ sekä parisuhde. Pohdintaa oli syntynyt lisäksi siitä, elääkö kahden aikuisen elämää kaksin vai perustaa perhe. Jotkut miettivät sitä, olivatko jättäneet lapsen hankinnan jo liian myöhäiseksi.

Moneen asiaan kiinnitin huomiota ennen kuin edes suunnittelimme tositoimiiin ryhtymistä

Toinen psyykinen syy oli viivästyneen raskauden odottaminen. Tällöin raskautta joutui odottamaan kauan, useamman vuodenkin. Tämän odottamisen aikana oli tärkeä huolehtia myös omasta mielenterveydestä, joka ajoittain saattoi olla koe- tuksella. Tuloksissa selvisi myös, että useat miettivät, jaksavatko jatkaa yrittä- mistä vielä vuoden jälkeen.

Ensin puoli kuukautta oviksen odottelua, sitten kuukautisten (tai niiden puuttumisen) odottelua

5.1.2 Vanhemmuutta viivästyttävät fysiologiset syyt

Vanhemmuutta viivästyttäviä fysiologisia syitä oli moninaisia. Näihin lukeutui esi- merkiksi raskautta viivästyttävät sairaudet. Joissain sairauksissa ei voinut alkaa yrittää raskautta ennen kuin sairaus oli hoitotasapainossa ja sen lääkitys kun- nossa. Näiden asioiden varmistamiseen saattoi mennä kauankin.

Pitkäaikainen sairaus, joka vielä parisen vuotta sitten ei ollut täysin rauhallisessa vaiheessa, jolloin ei myöskään ollut viisasta yrittää raskautta

Toisilla fysiologiset syyt sille, miksi raskaus ei ota alkaakseen, johtuivat siitä, että he olivat saman sukupuolisia, toisilla kuukautiskierto ei ollut säännöllinen, ja jollain oli useita keskenmenoja taustalla. Toisilla vanhemmuuden alkamista hidastivat prolaktiiniarvojen heittelyt tai kuukautisten puuttuminen kokonaan.

Ja odottelen, että uusi kierto lähtisi käyntiin, mutta kun ei niin ei. Johan tässä on 53 päivää odoteltu, mutta edelleenkaan ei mitään

Nuoren iän vaikutus raskauden alkamiselle oli yksi merkittävä syy sille, miksi vanhemmuus viivästy. Liian nuoren iän vuoksi raskautta ei ollut järkevää jatkaa, jolloin lasten yrittäminen siirtyi myöhemmäksi.

Päivä tai pari myöhemmin muistan kävelleeni poikaystäväni kanssa koulusta hänen luokseen kävelytieta pitkin ja kuulen hänen kertovan ettei halua tätä nyt. Ei lasta viisitoistavuotiaana ja kyllähän minä sen ymmärsin. En vain ymmärtänyt, että aika on rajallinen, enkä sitä, että lapsesta luopuminen olisi ainoa järkevä ratkaisu

Tulosten mukaan useimmat, jotka yrittivät kauan raskautta, turvautuivat lopulta lapsettomuushoitoihin, koska raskaus ei alkanut spontaanisti. Lähetteen odottaminen hoitoihin saattoi kestää puolikin vuotta, joka viivästytti raskautta entisestään. Opinnäytetyön tuloksissa selvisi myös, että hoidot eivät aina auttaneet saman tien, vaan saatettiin joutua yrittämään useamman kerran.

Käytännössä sen osoitus usein tarkoittaa vuoden aktiivihoidoja yksityisellä. Vuoden jälkeen saa lähetteen, sen jälkeen pääsee jonoon. Jonoon joka helposti on puolisen vuotta ja ylikin

Lapsettomuuteen vaikuttavat erilaiset diagnoosit hidastivat myös osaltaan raskautta. Näitä diagnooseja olivat muun muassa monirakkulatauti (PCOS) ja sekundaarinen lapsettomuus- diagnoosi. Joillain diagnoosi lapsettomuudelle jäi tuntemattomaksi.

Veikkaan vahvasti, että diagnoosina tulee olemaan PCO

Tulosten mukaan joidenkin kirjoittajien biologisesti sopiva ajankohta oli alkanut jo mennä ohitse, jolloin raskaaksi tuleminen ei ollut enää välttämättä niin helppoa.

Biologinen kelloni nakuttaa minulle koko ajan

5.1.3 Vanhemmuutta viivästyttävät yhteiskunnalliset syyt

Yhteiskunnallisia syitä vanhemmuuden viivästykselle oli esimerkiksi huono työtilanne, joka näin ollen yhdistyi myös huonoon taloudelliseen tilanteeseen. Vanhemmat halusivat useimmiten varmistaa taloudellisen pohjan lapsen hankinnalle, ennen kuin alkoivat edes yrittämään.

Yhtä suuressa osassa vauvakuumeilun kanssa on taloudellinen tilanne sekä työtilanne murhetta tuottamassa ja niitä lähdetään purkamaan ensiviikolla

Toinen yhteiskunnallinen syy, joka tuli opinnäytetyön tuloksissa ilmi, oli adoptioprosessin haastavuus. Pariskunnilta vaadittiin paljon, ennen kuin adoptioprosessi saatiin edes käynnistymään.

Kyllä melkoisia asioita pariskunnalta vaaditaan, että adoptioprosessi lähtee edes käyntiin. Eniten minua yllätti se, miten nuorena prosessi pitää aloittaa

5.2. Tekijät, joiden koetaan vaikeuttavan lasten saamista

5.2.1. Parisuhteen pitäminen itsestäänselvyytenä lasta yrittäessä

Tulosten mukaan parisuhteen pitäminen itsestäänselvyytenä oli yksi syistä, jotka saattoivat vaikeuttaa lasten saamista. Monille lapsen saamisen yrittäminen oli vaikeaa ja henkisesti raskasta, jolloin oli tärkeää kiinnittää huomiota myös parisuhteeseen, jotta se voi hyvin. Yrittämisen aikana kävi ilmi, että jollain pareilla, sekä omat, että puolison voimavarat olivat vähissä.

Otin parisuhteen hyvinvoinnin itsestäänselvyytenä. Ajattelin olevani yksin tässä tilanteessa, koska MINÄ olen viallinen enkä siksi pysty saamaan lasta miehelleni

5.2.2. Kumppanin huomiointi lasta yrittäessä

Toinen syy, joka opinnäytetyön tulosten mukaan vaikeutti lasten saamista, oli kumppanin huomiotta jättäminen, joka vaikutti parisuhteen laatuun negatiivisesti. Pariskunnat huomasivat, että oli hyvä muistaa, että tilanteessa oltiin yhdessä eikä vain koittaa jaksaa yksinään.

Kaiken tämän lapsettomuuspohdinnan ja prolaktinoomasta aiheutuneen sekoamisen keskellä unohduin täysin omiin maailmoihini enkä muistanut hoitaa meidän parisuhdetta. Keskityin kaikkeen muuhun, enkä ymmärtänyt minulla olevan aivan älyttömän ihana mies, joka myös tarvitsee minua

5.2.3 Elintapojen hoitaminen lasta yrittäessä

Opinnäytetyön tuloksissa saimme selville, että osalla kirjoittajista saattoi olla terveydellisiä ongelmia, jotka vaikeuttivat lapsen saamista. Tällaisia syitä olivat ylipaino ja vääränlaiset ruokailutottumukset. Tavoitteena osalla heistä olikin painon pudottaminen normaalille tasolle, jotta raskaudelle olisi otollisemmat olosuhteet.

PCO:sta johtuvaa lapsettomuuttahan voidaan hoitaa ilmeisen tehokkaasti ihan vain ruokavaliota muuttamalla

5.2.4. Lapsettomuushoidot lasta yrittäessä

Opinnäytetyössä saamiemme tulosten mukaan useimmat kokivat lapsettomuushoitoihin pääsyn positiivisena ja jännittävä askeleena kohti lapsen saamista. Lapsettomuushoidot lasta yrittäessä olivat vaikeuttava tekijä, sillä raskaus ei ollut alkanut spontaanisti vaan sen eteen piti tehdä enemmän töitä. Lapsettomuushoidoista huolimatta raskauden alulle saaminen voi olla pienestä kiinni.

On käsittämätöntä, miten pienestä voi olla kiinni se, onnistuuko elämän saamaan alulle. Ei välttämättä edes oikeiden päivien laskeminen, ovulaatiotikuilla testaaminen, greippimehun ja muiden poppakonstien kokeileminen auta

5.3. Kokemukset viivästyneestä vanhemmuudesta

5.3.1. Positiiviset tunteet lasta yrittäessä

Huolimatta siitä, että raskaus viivästy, saimme selville opinnäytetyön tuloksissa myös positiivisia tunteita. Esimerkiksi saadessaan raskauden viimein alulle, esiintyi onnellisen epäuskoisia tuntemuksia, sillä pitkän yrityksen jälkeen monien oli vaikea heti uskoa ajatusta todeksi.

RASKAANA, voiko se olla????

Vanhemmat kokivat myös helpotuksen tunteita lasta yrittäessä. Joskus tunteet saattoivat olla hyvin ristiriitaisia. Esimerkiksi oltiin helpottuneita kuukautisten alkaessa, koska kierto oli käynnistynyt normaalisti, vaikka tiedettiin kuukautisten tarkoittavan sitä, että raskaus ei ole alkanut. Tuloksissa saatiin selville, että osa kärsi epäsäännöllisestä kuukautiskierrosta, mikä viivästytti raskauden alulle saamista. Pettyneitä he olivat kuitenkin siihen, että kuukautiset tulivat, eikä toivottu raskaus näin ollen ollut alkanut.

Helpotus, mutta tavallaan pettymys

Opinnäytetyön tuloksissa monet kokivat toivoa pettymysten keskellä. He saattoivat saada toivoa esimerkiksi keskustellessaan samaa kokeneen henkilön kanssa, vaikka kokivatkin aiheen araksi ja henkilökohtaiseksi. Toisilla mieliala kohosi ja uutta toivoa syntyi esimerkiksi hyvää ystävää tapaamalla.

Minulta kysyttiin eilen suoraan, että "Onko teillä ollut vaikeuksia saada lasta?" Kysyjä oli ihminen, joka on itse kärsinyt lapsettomuudesta aikanaan monen vuoden ajan ja tiesin tämän. Siksi oli helppo hänelle kertoa ja olla loukkaantumatta noinkin henkilökohtaisesta kysymyksestä. Hänen kanssaan keskustelu loi toivoa

Tuloksissa kävi ilmi, että tilanteesta huolimatta onnellisuuden tunteitakin osattiin kokea. Kokemus siitä, että pääsee lähtemään helposti illanviettoon, ilman huolta omasta lapsesta nostatti tunteita, siitä ettei elämä ilman lasta ehkä olekaan niin kamala asia. Opinnäytetyön tulosten mukaan jotkut kirjoittajat kokivat rauhallisuuden tunnetta siitä, että oli suunnitelma lapsen saamiselle, eikä pariskunta ollut tilanteessa enää yksin.

Eilen olin juhlimassa pitkästä aikaa ja nautin siitä niin paljon, että jopa hetken tuumin, miten paljon helpompaa elämä toisaalta on ilman lasta

Monet kokivat samaistumisen tunteita lasta yrittäessä. He saivat lohtua siitä, että muutkin olivat kokeneet lapsettomuutta aikaisemmin. Vertaistuen saaminen oli tärkeää ja tunne siitä, ettei tilanteessa ole yksin. Osa koki tärkeänä, että puoliso oli tukena, sekä he kokivat puolin ja toisin samaistumisen tunnetta.

Minua helpottaa se, että olemme pystyneet mieheni kanssa asiasta keskustelemaan. Tiedän, että hän tukee minua täysin ja haluaa yhtä paljon lasta kuin minäkin

5.3.2. Negatiiviset tunteet lasta yrittäessä

Viivästynyt vanhemmuus aiheuttaa paljon negatiivisia tunteita, koska se koetaan vaikeaksi kokemukseksi monella eri tapaa. Erilaiset tuntemukset olivat mm. masentuneisuuden tunteet. Monet kokivat viivästyneestä vanhemmuudesta johtuvaa ahdistusta, matalaa mielialaa, sekä kokivat itsensä huonoksi. Ajatukset, jotka kohdistuivat itseen, olivat useimmiten negatiivisia.

Mieliala on ollut aika maassa. Itkin lähes koko viimeyön. Sydämässäni tiesin tämänkin kierron päättyvän märkiin ja räkäisiin kyyneliin

Opinnäytetyön tuloksissa ilmeni, että epäonnistumisen tunteet lasta yrittäessä olivat yleisiä. Monet kokivat epäonnistuneensa, kun vika löytyikin itsestä, eikä puolisosta. Osa koki, ettei pettymyksiin koskaan totunut, vaikka niitä tuli useita kertoja. Toiset kokivat huonoa tuuria siinä mielessä, etteivät itse tulleet raskaaksi, mutta lähipiirissä vauvauutisia tuli useita.

Tulevaisuus ahdistaa ja pelottaa nykyisyyttä en osaa ajatella ja menneisyys ahdistaa, pelottaa ja hävettää. Tuntuu että oon epäonnistunut kaikessa

Katkeruuden tunteet nousivat opinnäytetyön tuloksissa esiin useampaan otteeseen, vaikka tunnetta yritettiin välttää viimeiseen saakka. Jotkut kokivat vaikeutta olla onnellisia toisten puolesta, jotka olivat raskaana, vaikka suhde heihin saattoi olla läheinen. Toiset saattoivat tuntea lisäksi myös kateuden tunteita, jota oli vaikea myöntää tuntevansa.

Ja siellä ne olivat taas päässäni, ne katkerat ajatukset. Miksi siskoni on raskaana mutta minä sain keskenmenon

Viivästyneessä vanhemmuudessa koettiin myös ristiriitaisuuden tunteita, kun esimerkiksi toivottiin vian lapsettomuudelle löytyvän ennemmin itsestä kuin puoliosasta. Tämä sen vuoksi, koska naisena oli jo kokenut pettymyksen siitä, ettei tullut raskaaksi, eikä samaa pettymystä toivottu puolisolalle, jos vika olisikin löytynyt uutena asiana hänestä.

Toivon että mieheni ei joudu kokemaan pettymystä omasta tulevasta kokeuksestaan. Jotenkin minusta tuntuu, että olisi reilumpaa, jos syy olisi minussa

Tuloksissa ilmeni myös vieraantumisen tunteita koko ajatuksesta saada lapsi. Raskauden yrittämisessä usein kesti niin kauan, että raskaus ja keho alkoivat tuntua jo vieraalta ajatukselta. Keho tuntui vieraalta, koska raskaus ei ollut alkanut toivotusti. Näin ollen oma keho koettiin vieraaksi, koska se ei toiminut sille ominaisella tavalla.

Ainakin tänään minulla on sellainen olo, että raskaus ei ole sellainen asia, joka on tarkoitettu minulle. Ihan jännä olo. Ei niin ettenkö sitä toivoisi ihan yhtä paljon kuin ennenkin, mutta koko ajatus on vain vieras ja mahdottoman tuntuinen

Luovuttamisen tunteet olivat yleisiä lapsen yrittämisen aikana. Monet kokivat yrittämisen kestävän niin kauan, että ajatus raskaudesta alkoi tuntua mahdottomalta ajatukselta ja haluttiin hetkellisesti jopa luovuttaa. Joillain diagnoosi lapsettomuudesta oli vielä epäselvä, joten he kokivat epätietoisuutta tulevasta, eivätkä olleet varmoja onnistuuko raskaus ehkä koskaan.

Mikä hemmetti tässä mättää? Mä en jaksais!!!

Lasta yrittäessä monet kokivat epäreiluiden tunteita. Koettiin, että elämä on epäreilua, koska muut saivat lapsia ehkä jopa liian helposti ja itselle se ei ollut yhtä helppoa. Tästä ajattelusta kuitenkin koettiin monesti häpeää. Epäreiluiden tunteita saatettiin myös kokea, jos ei saanut lähipiiristä kunnolla vertaistukea, vain joutui olemaan ajatustensa kanssa yksin.

Elämä on epäreilua

Kyllästymisen tunteita ilmeni lasta yrittäessä, kun se kesti sen verran kauan, että se alkoi tuntua prosessilta. Koko ajatus raskaudesta alkoi monesti tuntua turhautavalta ja vaikealta. Monia alkoi turhauttaa toisten ajatukset siitä, että lapsia vain tehdään, kun heille se ei ollut niin helppoa. Ajateltiin, että lapsia saadaan, jos saadaan.

Prosessi. Huoh. Mutta siltä tämä on jo jonkin aikaa tuntunut

Tuloksissa ilmeni, että lasta yrittäessä koettiin usein myös epätoivon tunteita. Kokemukset ilmenivät muun muassa jaksamattomuutena, yksinäisyytenä ja voimattomuutena. Jotkut saattoivat kokea, että olivat saavuttaneet elämässään kaiken haluamansa, mutta lapsettomuus koettiin eteen tulleen paksun muurina.

Yksin ja voimaton

Lasta yrittäessä koettiin monesti myös pelon tunteita, esimerkiksi siitä ajatuksesta, ettei raskaus ei olekaan itselle tarkoitettu. Pelkoa koettiin myös kaikesta mahdollisesta tulevasta, koska kaikki koettiin vielä niin epävarmaksi.

Tulevaisuus ahdistaa ja pelottaa nykyisyyttä en osaa ajatella ja manneisyys ahdistaa, pelottaa ja hävettää. Tuntuu että oon epäonnistunut kaikessa

Viimeisenä negatiivisena tunteena lasta yrittäessä tuloksissa selvisi, että monet kokevat epävarmuuden tunteita. Monet pohtivat mikä kaikki voi mennä pieleen esimerkiksi lapsettomuushoitojen aikana. Monet kokivat myös tunnetta, että lapsettomuuden myötä elämältä on lähtenyt pohja.

Mikä kaikki voi mennä pieleen

6 POHDINTA

6.1. Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Etiikan ja tutkimuksen yhteys on kaksijakoinen. Tutkimuksen tulokset vaikuttavat eettisiin ratkaisuihin, kun taas toisaalta eettinen puoli vaikuttaa tutkijan ratkaisuihin, joita hän tekee tieteellisessä työssään. Jälkimmäistä yhteyttä sanotaan tieteen etiikaksi. Hyvän tutkimuksen yksi vaatimus on eettinen kestävyys. Eettinen kestävyys on tutkimuksen luotettavuuden toinen puoli. Laadullinen tutkimus ei välttämättä tarkoita, että se on laadukasta. Eettisyys on siis myös osa tutkimuksen luotettavuus- ja arviointikriteerejä. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 125-127.)

Sosiaalisen median aineistojen kohdalla, kuten opinnäytetyössämme blogitekstien anonymisointi on osin kosmeettista, eli sitä ei voi täysin taata. Internetistä kerätty aineisto on kenen tahansa löydettävissä pelkän tekstisisällön perusteella. Tämän takia varovaisuusperiaate on aina pidettävä mielessä tutkimustulosten raportointiin ja niiden julkaisemiseen saakka. Tutkijana joutuu punnitsemaan, näyttääkö hän lukijalleen aineistonäytteitä parantaakseen argumentaatiotaan, vai turvaako hän tutkittavien anonymiteetin. (Laaksonen 2017.)

Tutkimuksessa toisen väärin kohtelu ja laiminlyönti saa uudenlaisen merkityksen kuin arkielämässä, sillä tutkija on institutionaalisessa asemassa. Mitä avoimempi tiedonkeruumenetelmä on, sitä vaikeampaa on etukäteen tietää tutkimusasetelman mahdollisia eettisiä ongelmia. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 125.) Tutkiessamme aineistoja pidimme tutkijoina huolen siitä, ettei yksittäisiä henkilöitä pysty opinnäytetyöstämme ja sen tuloksista tunnistamaan.

Sosiaalisen median käyttö on yleistynyt nopeasti tutkimuksien aineistona. Siihen liittyvien tutkimuseettisten näkökohtien arviointi on vähäisen kokemuksen, ympäristöjen nopean kehityksen sekä internetin tutkimukseen liittyvien eettisten kysymysten monitahoisuuden vuoksi osoittautunut haasteelliseksi. Uudenlaiset aineistot eivät enenkään vähennä tutkimuseettisen harkinnan tärkeyttä, vaan harkinnan korostuksen tärkeys lisääntyy. Sosiaalinen media on varsin monipuolinen

alusta tutkimusaineiston keruuseen, jolloin tutkijan on erityisesti huomioitava sosiaalisen median alustoihin liittyviä käyttöehtoja sekä tekijänoikeudellisia kysymyksiä käyttäessään aineistoja useammasta lähteestä, koska nämä voivat vaihdella lähteestä riippuen. (Kosonen, Laaksonen, Rydenfelt, Terkamo-Moisio 2018, 117-118.)

Yksi sosiaalisen median aineistojen analyysin erityispiirre on se, että lähes väistämättä aineistoihin liittyy henkilötietoja, jolloin tutkijan täytyy olla tietoinen henkilötietojen käsittelyyn liittyvästä lainsäädännöstä sekä ihmistutkimuksen eettisistä periaatteista. Lain näkökulmasta julkiset verkkokeskustelut ovat julkistettua tietoa, jonka käyttäminen aineistona on sallittua. Aineistojen avulla voidaan käsitellä henkilökohtaisia teemoja, jotka voivat olla hyvin arkaluontoisia. Tällöin henkilötietojen anonymisointi onkin perinteisin keino suojalla kirjoittajien yksityisyyttä, vaikka tämä ei poista kaikkea henkilöllisyyden tunnistamisen mahdollisuutta. Siksi haitan minimoinnin periaate tulee pitää mielessä tutkimustulosten raportointiin ja julkaisemiseen asti. (Kosonen, Laaksonen Rydenfelt, Terkamo-Moisio 2018, 119-121.)

Valitessamme opinnäytetyöhömmme tutkimusaiheen, oli pidettävä huoli siitä, ettei valinta tule loukkaamaan ketään. Erityistä huomiota on kiinnitettävä silloin, kun tutkitaan esimerkiksi erityisryhmiä kuten psyykkisesti sairaita tai pieniä lapsia (Hakala 2016, 7). Tietolähteet on valikoitu niin, että opinnäytetyöllämme aiheutamme haittaa tutkittaville mahdollisimman vähän. Opinnäytetyössämme on otettu huomioon ihmisten oikeudet ja heidän kohtelunsa kerätessämme aineistoa heidän kirjoittamistaan blogiteksteistä. Emme ole opinnäytetyötämme varten tarvinneet haastateltavia, joten emme ole erikseen kysyneet kirjoittajia tai informoineet heitä tekstiensä käytöstä. Blogitekstit ovat kaikkien luettavissa internetissä.

Opinnäytetyömme aihe on arkaluontoinen käsitellessään kirjoittajien henkilökohtaista kokemusta viivästyneestä vanhemmuudesta. Tunnistettavien henkilöiden poistaminen tai muuttaminen eli anonymisointi on yksi eniten tunnettuja ihmistieteiden tutkimuseettisiä normeja. Kirjoittajien tunnistaminen voi aiheuttaa mahdollisia negatiivisia seurauksia, joten tunnistettavuuden estämisen lähtökohtana oli suojella kirjoittajia näiltä mahdollisilta seurauksilta. Peruseriaatteena on suorien tunnisteiden poistaminen. (Hakala 2016, 10.)

Aineistomme eettisenä ongelmana on sen luotettavuus tai sen puute. Blogija voi kirjoittaa nettiin kuka vain, joten ei oikeastaan ole takuuta siitä, että henkilö on oikeasti kokenut nämä asiat, joista kirjoittaa. Oletuksena on kuitenkin, että blogien kirjoittajat kirjoittavat totuudenmukaisesti omasta elämästään. Laadullista tutkimusta arvioidaan esimerkiksi seuraavanlaisilla kriteereillä: vahvistettavuus, siirrettävyys, reflektiivisyys ja uskottavuus. Nämä kriteerit ovat synteesi eri tutkijoiden näkemyksistä (Lincoln & Cuba 1985, Koch 1994a, 1994b, Polit & Hungler 1995, Cutcliffe & McKenna 1999, Mays & Pope 2000, Malterud 2001, Kylmä ym. 2003, 127 mukaan).

Uskottavuus tutkimuksessa tarkoittaa tutkimuksen, sekä sen tulosten uskottavuutta ja sen osoittamista tutkimuksessa. Tutkimuksen uskottavuutta voidaan vahvistaa keskustelemalla samaa aihetta tutkivien ihmisten kanssa tutkimusprosessista ja sen tuloksista. (Kylmä & Juvakka 2007, 128.) Opinnäytetyömme uskottavuutta on vahvistettu vertailemalla tuloksia toisiin samaa aihetta käsitteleviin tutkimuksiin tulosten tarkastelu –kohdassa. Vahvistettavuus on osin ongelmallinen kriteeri, sillä laadullisessa tutkimuksessa toinen tutkija ei välttämättä päädy samaan tulokseen, vaikka kyseessä olisi sama aineisto. Todellisuuksia voi olla monia ja tämä hyväksytään laadullisessa tutkimuksessa. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Siirrettävyys tarkoittaa puolestaan, kuinka hyvin tutkimusten tuloksia pystyy siirtämään muihin vastaaviin tilanteisiin (Lincoln & Cuba 1985, Kylmä & Juvakka 2007, 129 mukaan).

6.2. Tulosten tarkastelu

6.2.1 Tekijät, joiden koetaan vaikuttavan lasten saamisen viivästymiseen

Koertin ja Danilukin (2017, 342-343) tutkimuksessa tutkittiin pysyvää lapsettomuutta viivästyneen lapsen saannin yrityksen jälkeen. Kansainvälisesti yhä useammat naiset viivästyttävät lasten hankintaa harjoittaessaan uraansa, kasvattavat taloudellista vakautta ja etsivät sopivaa kumppania. Naiset viivästyttävät lasten saamista 30-, 40- tai jopa 50 –vuotiaiksi. Tämä ”villitys” on yhdistetty juurikin koulutuksen ja uran tavoitteluun, lasten kasvatuksen kustannuksiin, edullisen lastenhoidon ja sopivan kumppanin puutteeseen. Ikävä kyllä monilla naisilla sosiaaliset ja taloudelliset odotukset ovat ristiriidassa biologisen kellon kanssa.

Nämä löydökset ovat hyvin samankaltaisia myös tämän opinnäytetyön tulosten kanssa. Synnytyksen keski-ikä on koko ajan noussut ja syntyvyys vähentynyt Suomessa. Syyt lapsen saamisen viivästyttämiselle olivat hyvin samanlaisia kuin opinnäytetyön aineistossa. Yhteiskunnallisia syitä lasten hankinnan viivästyttämiselle olivat, että haluttiin vakaa taloudellinen tilanne, ennen lapsen hankintaa, jotta voitiin tarjota lapselle parasta. Monille ei kuitenkaan tule mieleen, ettei lasten saaminen ole aina niin helppoa. Erona Koertin ja Danilukin (2017) tutkimukseen kuitenkin oli, että aineiston henkilöt eivät olleet vielä pysyvästi lapsettomia. Osassa aineistoa kävi ilmi, että kirjoittajat olivat tulleet myöhemmin raskaaksi ja saaneet lapsen.

6.2.2 Tekijät, joiden koetaan vaikeuttavan lasten saamista

Miettisen (2011, 28) mukaan tutkimukseen vastanneet ajattelivat, että kun ikää on jo aika paljon, vältettiin turhaa odottelua, eikä yrittämistä haluttu pitkittää vaan haluttiin selvittää, onko lapsettomuudelle mahdollisia lääketieteellisiä syitä tai oliko parilla ehkä mahdollisuutta hedelmöityshoitoihin. Tutkimuksessa ilmeni yk-

sittäisiä mainintoja päätöksentekoon vaikuttaneista tekijöistä, joita olivat elämäntilanteen tai työtilanteen sopivuus, sukupuolielämän ongelmat tai sopiva vaihe parisuhteessa. Opinnäytetyön aineiston henkilöt olivat jo yli 30 –vuotiaita, joten aineistosta kävi ilmi, että monet olivat jo hakeutuneet tutkimuksiin ja hoitoihin. Aineiston henkilöt odottivat tutkimuksia rauhallisin ja odottavin mielin.

Miettisen (2011, 29) tutkimuksen mukaan koettiin, että lapsettomuuden osalta puolison rooli, saadun tuen osalta oli jopa tärkeämpi kuin muiden terveysongelmien kohdalla. Opinnäytetyön tulosten perusteella selvisi, että kirjoittajille oli tärkeää puolison tuki ja parisuhteen hyvinvointi, sekä sen huoltaminen. Parisuhteen pitäminen itsestäänselvyytenä ja kumppanin huomiointia tai huomiotta jättämistä lasta yrittäessä, pidettiin vaikeuttavina tekijöinä.

6.2.3 Kokemukset viivästyneestä vanhemmuudesta

Tutkimuksessa, joka käsitteli tahattomasti lapsettomiksi jääneiden miesten kokemuksia, miehet kokivat ulkopuolisuuden tunteita perhe-, työ-, sekä sosiaalisissa suhteissa. Lapsettomat miehet kokivat menetyksen, masennuksen, eristymisen tunteita ja riskikäyttäytymistä. On olemassa vähän tutkimuksia, jotka käsitelisivät isyyden kaipuuta, useimmat tutkimuksen tutkivat vain pariskuntia lapsettomuus-hoitojen parissa. (Hadley & Hanley 2011, 56.) Sama ilmiö tuli esille myös opinnäytetyön tuloksissa. Blogitekstien kirjoittajat, jotka käsitelivät aihetta, ilmaisivat olevansa naisia, aineistoon ei löytynyt miespuolisia henkilöitä. Koetut tunteet olivat kuitenkin samankaltaisia. Oli ulkopuolisuuden tunnetta, katumusta, syyllisyyttä sekä masennuksen oireita.

Koertin ja Danilukin (2017,342) tutkimuksessa pysyvästi lapsettomiksi jääneet kokivat myös katumusta, tarvetta sovitella tosiasiaa, että olivat päättäneet lykätä lasten hankintaa pohjautuen uskomuksiin ja arvoihin, siitä mikä on otollinen aika hankkia lapsia. Naiset, jotka olivat pysyvästi lapsettomia lasten hankinnan viivästyttämisen vuoksi, kokivat samankaltaisia tunteita, kuin ne, jotka olivat yrittäneet ja epäonnistuneet saada lapsia hedelmöityshoitojen avulla, riippumatta siitä olivatko he yrittäneet saada lapsia heidän otollisten lisääntymisvuosien aikana.

6.3. Jatkotutkimus- ja kehittämisehdotukset

Viivästynyttä vanhemmuutta on tutkittu jo jonkin verran kuinka paljon ikä lisää ongelmia lapsen saamisessa. Jollakin ei tule siinä ongelmia ollenkaan, joillekin se voi olla kuitenkin haastavampaa missä iässä vaan ja jotkut eivät lapsia saa ollenkaan. Ei ole juurikaan tutkittu, kuinka paljon lasten saamisen haasteita esiintyy nuoremmalla iällä esimerkiksi hieman yli 20-vuotiailla pariskunnilla.

Opinnäytetyössä oli vaikea saada kattavasti tutkimustuloksia vanhemmuutta vaikeuttavista tekijöistä. Tästä voitaisiin tehdä lisää jatkotutkimusta.

Kolmas mielenkiintoinen jatkotutkimusehdotus olisi, kuinka moni nuorena vanhemmaksi tullut, suunnitellusti tai suunnittelematta, miettii myöhemmin kesken jäänyttä nuoruutta. Voitaisiin myös tutkia, kuinka montaa henkilöä esimerkiksi mietityttää, ettei talous- tai työtilanne ollut ehkä yhtä vakaa kuin monella yli 30-vuotiaalla tai kuinka monia harmittaa, ettei esimerkiksi matkustellut nuorena ennen lasten saamista, kun siihen oli paremmat mahdollisuudet. Lastenkin kanssa voi matkustella, mutta kokemus voi olla hieman erilainen lasten kanssa. Asioiden pohdintaan voi vaikuttaa onko nuorella iällä saatu lapsi ollut suunnittelematon vai onko vauva tehty tarkoituksella. Myös luonne voi vaikuttaa, onko henkilö menevämpi vai viihtyykö paremmin kotona.

7 LÄHTEET

Aarbakke, A. 2018. Tahaton lapsettomuus tunnekokemuksena. Tampere: Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Pro gradu -tutkielma.

Hadley, R. Hanley, T. 2011. Involuntary childless men and the desire for fatherhood. *Journal of Reproductive and Infant Psychology* 29 (1), 56-68.

Hakala, T. 2016. Eettisyys laadullisessa tutkimuksessa- tutkijan näkökulma. Tampere: Tampereen yliopisto. Terveystieteiden yksikkö. Pro gradu -tutkielman lisäosa.

Hiltunen, R. 2016. Tahaton lapsettomuus. *Duodecim, sairaanhoitajan käsikirja*. Luettu 10.5.2019. <https://www.terveysportti.fi/dtk/shk/koti>

Ketonen, K. 2009. Lapsettomuus. Teoksessa Paananen, U. Pietiläinen, S. Raussi-Lehto, E. Väyrynen, P. Äimälä, A-M. (toim.) *Kätilötyö*. Helsinki: Edita, 613.

Koert, E. Daniluk, J.C. 2017. When time runs out: reconciling permanent childlessness after delayed childbearing. *Journal of Reproductive and Infant Psychology* 35 (4) 342-352.

Kosonen, M. Laaksonen, S-M. Rydenfelt, H. Terkamo-Moisio, A. 2018. Sosiaalinen media ja tutkijan etiikka. *Media ja viestintä* 41(1).

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. *Laadullinen terveystutkimus*. Helsinki: Edita Prima Oy.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2012. *Laadullinen terveystutkimus*. Helsinki: Edita Prima Oy.

Laaksonen, S-M. 2017. Miten somesta kerättyjä aineistoja sopii käsitellä? Luettu 31.1.2020. <https://etiikka.fi/miten-somesta-kerattyja-aineistoja-kasitellaan/>

Miettinen, A. 2011. Äidiksi ja isäksi hedelmöityshoidoilla. Helsinki: Väestöliitto.

Miettinen, A. 2015. Miksi syntyvyys laskee? Suomalaisten lastensaantiin liittyviä toiveita ja odotuksia. Helsinki: Hansaprint Oy.

Rotkirch, A. Tammissalo, K. Miettinen, A. Berg, V. 2017. Miksi vanhemmuutta lykätään? Nuorten aikuisten näkemyksiä lastensaannista. Helsinki: Hansaprint Oy.

Salo, J. N.d. Lapsettomuus. Väestöliitto. Luettu 21.5.2019. https://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/syntyvyys/lapsettomuus/

Tapanainen, J. Heikinheimo, O. Mäkikallio, K. 209. Naistentaudit ja synnytykset. Päivitetty 1.7.2019. Luettu 17.9.2019 <https://www.oppiportti.fi/op/njs00001/do>.

Terveyskylä. N.d. Hedelmällisyyteen vaikuttavat tekijät. Päivitetty 15.8.2018. Luettu 10.5.2019. <https://www.terveyskyla.fi/naistalo/lisääntymisterveys/hedelmällisyys/hedelmällisyyteen-vaikuttavat-tekijät>

Tiitiäinen, A. 2018. Lapsettomuus. Duodecim, sairaanhoitajan käsikirja. Luettu 10.5.2019. <https://www.terveysportti.fi/dtk/shk/koti>

Tulppala, M. 2011. Simpukoista helminauhaa... Opas luovutetuilla sukusoluilla hoitoa harkitseville tai niillä jo lapsen saaneille. Tampere: Simpukka ry. Luettu 17.9.2019. <https://docplayer.fi/105333204-Maija-tulppala-opas-luovutetuilla-sukusoluilla-hoitoja-harkitseville-tai-niilla-jo-lapsen-saaneille.html>

Tuomi, J. Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.10. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tuomi, J. Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja Sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tuomi, J. Viisaat valinnat. Nuorten ja nuorten aikuisten seksuaali- ja lisääntymisterveyden vahvistaminen. Luettu 23.1.2020 <https://www.tuni.fi/fi/tutkimus/viisaat-valinnat-nuorten-ja-nuorten-aikuisten-seksuaali-ja-lisaantymisterveyden>

8 LIITTEET

8.1 Liite 1. Tekijät, joiden koetaan vaikuttavan lasten saamisen viivästy- miseen

(1/4)

Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka
Kiinnittää moneen asiaan huomiota ennen raskautta.	Elämäntilannetta ei koeta vielä otolliseksi lasten saamiselle	Vanhemmuutta psykkiset syyt
Pohtia, perustaako perhe vai elää kaksin.		
Lapsen hankinta vaatii suunnittelua.		
Liian myöhäistä murehtia lapsen hankkimista, vaikka siihen olisi hyvä perusta		
Omasta mielenterveydestä huolehtiminen odottaessa raskauden alkamista.	Viivästyneen raskauden odottaminen	Vanhemmuutta viivästyttävät
Vuoden yritys.		
Odottamista, että raskaus alkaisi.		
Raskauden odottamista yli puolitoista vuotta.		
Raskauden odottamista ja aikaa pohtia.		
Odottaa jo omaa lasta.		
Puhuminen lääkityksen sijaan helpottamaan masennusta.	Raskautta viivästyttävät sairaudet	Vanhemmuutta fysiologiset syyt
Vakava masennus.		

JATKUU...

Sairauden lääkitys, jonka raskauteen sopivaksi muuttamiseen kuluu aikaa.		Vanhemmuutta viivästyttävät fysiologiset syyt
Kyllästynyt olemaan jatkuvasti kipeänä.	Raskautta viivästyttävät sairaudet	
Pitkäaikainen sairaus, jolloin ei ollut viisasta yrittää raskautta.		
Raskaus ei ala, vaikka ehkäisyä ei käytä vuosiin. (naispari)	Raskautta viivästyttävät fysiologiset syyt	
Esikoista odotettu useampi vuosi, keskenmenoja taustalla.		
Saanut useampia keskenmenoja.		
Epäsäännöllinen kiertö.		
Prolaktiiniarvojen heittely.		
Kuukautisten puuttuminen.		
Munasarjojen toimimattomuus.		
Liian aikaista tulla raskaaksi 15- vuotiaana.	Nuoren iän vaikutus viivästyneeseen vanhemmuuteen	
Käynti lapsettomuuspoliklinikalla.	Lapsettomuushoitosten vaikutus raskauden viivästymiseen	

JATKUU...

Saada lähete lapsettomuushoitoihin vuoden yrityksen jälkeen. Lähetteen odottaminen puoli vuotta.	Lapsettomuushoitosten vaikutus raskauden viivästymiseen	Vanhemmuutta viivästyttävät fysiologiset syyt
Hoitoja ei ole vielä aloitettu.		
Lapsettomuushoitosten toimivuuden odottamista.		
PCOS (monirakkulatauti).	Lapsettomuuteen vaikuttavat diagnoosit	
Diagnoosina tulee olemaan PCO.		
Arvailua eri diagnooseilla.		
Sekundaarinen lapsettomuusdiagnoosi.		
Diagnoosin varmistuminen sille, miksi ei tule raskaaksi.		
Totuus on se, että syytä ei ehkä koskaan löydetä.		
Toivo siitä, että diagnoosi ei estäisi raskaaksi tulemistä.		
Lopunikäinen sairaus -diagnoosi.		
Tuntematon syy lapsettomuudelle.		
Lapsettomuudelle ei ole syytä.		

JATKUU...

Syy, joka estää raskaaksi tulemista.	Lapsettomuuteen vaikuttavat diagnoosit	Vanhemmuutta viivästyttävät fysiologiset syyt
Äidillä kaikki hyvät edellytykset tulla raskaaksi.	Raskauden sopiva biologinen ajankohta	
Biologinen kello menee eteenpäin.		
Lapsen yrittämisen jättäminen liian myöhäiseksi.		
Huono taloudellinen tilanne	Taloudelliset syyt, jotka viivästyttävät raskautta	Vanhemmuutta viivästyttävät yhteiskunnalliset syyt.
Huono työtilanne.		
Pariskunnilta vaaditaan paljon, että adoptioprosessi lähtee edes käyntiin.	Adoptioprosessin haastavuuden yhteys viivästyneeseen vanhemmuuteen.	

8.2. Liite 2. Tekijöitä, joiden koetaan vaikeuttavan lasten saamista

(1/1)

Pelkistys	Alaluokka
Omat sekä puolison voimavarat vähissä.	Parisuhteen pitämisen itsestänselvyytenä lasta yrittäessä
Parisuhteen pitämisen itsestänselvyytenä.	
Parisuhteen hoitamisen.	Kumppanin huomiointi lasta yrittäessä
Kumppanin huomiointi.	
Ylipainon korjaaminen normaalipainoiseksi.	Elintapojen hoitamisen lasta yrittäessä
Oikeanlainen ruokavalio.	
Selkeä oire, joka viittaisi PCO:hon on ylipaino.	
Lapsettomuushoidon odotus positiivisin mielin.	Lapsettomuushoidot lasta yrittäessä
Levollinen mieli lapsettomuushoitoja kohtaan.	
Käynti lapsettomuuspoliklinikalla.	
Lähetä lapsettomuushoitoihin.	
Ensikäynti lapsettomuuspoliklinikalla.	
Naispari.	
Raskauden alulle saaminen on pienestä kiinni.	

8.3. Liite 3. Kokemukset viivästyneestä vanhemmuudesta

(1/5)

Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka
Epäusko siitä, että on raskaana.	Epäuskoisuus raskauden onnistuessa	Positiiviset tunteet lasta yrittäessä
Helpotus, mutta tavallaan pettymys.	Helpotuksen tunteet lasta yrittäessä	
Helpotuksen tunne.		
Mielialan kohoaminen ja uutta toivoa.	Toiveikkuus lasta yrittäessä	
Toivoa on.		
Keskustelu loi toivoa, vaikka aihe oli arka ja henkilökohtainen.		
Ajatus siitä, että ilman lasta eläminen olisi-kin helpompaa.	Onnellisuus tilanteesta huolimatta lasta yrittäessä	
Tyytyväisyys tämänhetkisiin suunnitelmiin.	Samaistumisen tunne lasta yrittäessä	
Rauhallinen mieli.		
Lohdun saaminen.		
En ole yksin.	Samaistumisen tunne lasta yrittäessä	
Puhuminen avoimesti ja näin vertaistuen saaminen.		

JATKUU...

(2/5)

Kokemus siitä, että puoliso tukee ja hänen kanssaan voi keskustella.	Samaistumisen tunne lasta yrittäessä	Positiiviset tunteet lasta yrittäessä
Paha olla.	Masentuneisuuden tunteet lasta yrittäessä	Negatiiviset tunteet lasta yrittäessä
Ahdistuneisuus.		
Masennus nostaa päätään.		
Ahdistus.		
Mieliala matalalla.		
Olen huono.		
Omat ajatukset itsestä negatiiviset.		
Kokea olevansa epäonnistunut kaikessa.	Epäonnistumisen tunteet lasta yrittäessä	
Huono tuuri.		
Tunne, ettei pettymyksiin koskaan totu.		
Vika itsessä, ei puolisossa.		
Katkeruuden ja kauteuden tunteet	Katkeruuden tunteet lasta yrittäessä	
Vaikeus olla onnellinen toisten puolesta.		
Katkeroituminen.		

JATKUU...

(3/5)

Ristiriitaiset ajatukset, kiukku.	Ristiriitaisuuden tunteet lasta yrittäessä	Negatiiviset tunteet lasta yrittäessä
Toive vian löytämisestä omasta itsestä eikä puolisoista.		
Raskaus tuntuu vieraalta ajatukselta.	Vieraantumisen tunteet lasta yrittäessä	
Keho tuntuu vieraalta.		
Koko ajatuksesta vieraantuminen, raskaus vieras ajatus.		
Ajatus tuntuu mahdollottomalta.	Luovuttamisen tunteet lasta yrittäessä	
Luovutus.		
Tunne ettei jaksa enää yrittää.		
Epätietoisuus.		
Tunne siitä, että elämä on epäreilua.	Epäreilouden tunteet lasta yrittäessä	
Epäreiluus.		
Häpeäminen.		
Kokea vertaistuen puuttuvan.		
Kyllästyminen.	Kyllästymisen tunteet lasta yrittäessä	

JATKUU...

(4/5)

Yrittäminen tuntuu prosessilta.	Kyllästymisen tunteet lasta yrittäessä	Negatiiviset tunteet lasta yrittäessä
Turhautuminen.		
Jos se olisi niin helppoa.		
Kaiken kokeminen vaikeaksi.		
Vaikea tunne.		
Stressi.	Epätoivon tunteet lasta yrittäessä	
Jaksamattomuus.		
Itkeä vähän väliä.		
Yksin ja voimaton.		
Kärsiä lapsettomuudesta.		
Tunne, että eteen on tullut paksu muuri.	Pelon tunteet lasta yrittäessä	
Pelko, ajatus siitä, että raskaus ei ole itselle tarkoitettu.		
Pelko kaikesta tulevasta.		
Huolen aiheet.		
Epävarmuuden tunne.	Epävarmuuden tunteet lasta yrittäessä	
Pohtiminen mikä kaikki voi mennä pieleen.		

JATKUU...

(5/5)

Kaikki tuntuu epävarmalta.	Epävarmuuden tunteet lasta yrittäessä	Negatiiviset tunteet lasta yrittäessä
Tunne, että vika on omassa itsessä.		
Tunne, että elämältä on lähtenyt pohja.		

8.4. Liite 4. Tiedonhaun tulokset

(1/3)

Tutkimuksen nimi	Tekijät, vuosi ja maa	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	Keskeiset tulokset
Involuntary childless men and the denial for fatherhood	Hadley, R. Hanley, T. 2011, Iso-Britannia.	Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata lapsettomien miesten kokemuksia ja kaipuuta isyyteen	Kyseessä oli vertaisarvioitu tutkimusartikkeli. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä, jossa haastateltu kymmentä biologisesti lapsetonta miestä yksilohaastatteluna.	Tahattomasti lapsettomat miehet kokivat samankaltaisia tunteita, kuin ne, jotka olivat olleet lapsettomuushoidoissa. Näitä tunteuksia olivat esimerkiksi menetyksen ja masennuksen tunteet.
When time runs out: reconciling permanent childless after delayed childbearing	Koert, E. Daniluk, J. C. 2017, Kanada.	Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää pysyvän lapsettomuuden kokemuksia viivästyneen vanhemmuuden jälkeen	Kyseessä oli vertaisarvioitu tutkimusartikkeli. Fenomenologinen analyysi tutkimusmenetelmänä. Tutkimuksessa haastateltiin 15 naista, jotka olivat pysyvästi lapsettomia viivästyneen vanhemmuuden jälkeen.	Naiset kokivat surun, menetyksen ja eristytymistä tunteita. Heillä oli tarve järjellä omaa lapsettomuutta ja tarve uudelleen rakentaa elämäänsä, vaikka he olisivat yrittäneet saada lapsen hedelmällistenvuosien aikana.
Tahaton lapsettomuus tunnekokemuksena	Aarbakke, A. 2018, Suomi.	Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata lapsettomien naisten tunteita tahattomaan lapsettomuuteen liittyen.	Pro gradu- tutkimus laadullisella menetelmällä. Tutkimuksessa käytettiin Tampereen yliopiston aineistoa, joka oli kerätty lapsettomuushankkeessa. Aineisto koostui 116 naisen vastauksista, jotka olivat kokeneet tahatonta lapsettomuutta.	Naisten tunnekokemukset jakaantuivat lapsitoiveeseen liittyviin tunteisiin, naiseuteen, lapsettomuushoitoin ja sosiaalisiin suhteisiin.

JATKUU...

(2/3)

<p>Miksi vanhemmuutta lykätään? Nuorten aikuisten näkemyksiä lastensaannista.</p>	<p>Berg, V. Miettinen, A. Rotkirch, A. Tammisalo, K. 2017, Suomi.</p>	<p>Tutkimuksen tarkoituksena oli avata vanhemmuuteen liittyviä mielikuvia, sekä toiveita ja tarkastella perheellistymistä eri väestöryhmissä.</p>	<p>Tämä oli Väestöliiton perhebarometri, joka on toteutettu postikyselynä. Tutkimuskysymyksiin haettiin vastauksia kolmen eri aineiston avulla, ensin haastateltiin nuoria aikuisia, sen jälkeen hyödynnettiin edistävää kyselyaineistoa, jolla saatiin luotettavaa tietoa koko väestön näkemyksistä. Kolmantena yhdessä luvussa hyödynnettiin edustavaa rekisteritietoa.</p>	<p>Tutkimuksessa tutkittiin yhteensä viittä eri osaluuetta, joiden tulokset olivat monipuoliset.</p>
<p>Äidiksi ja isäksi hedelmöityshoidoilla</p>	<p>Miettinen, A, 2011, Suomi.</p>	<p>Tarkoituksena oli kuvata hedelmöityshoitoon hakeutuvien naisten ja miesten sosiodemografista taustaa ja selvittää heidän mielipiteitään sekä odotuksia vanhemmaksi tulosta.</p>	<p>Tutkimus oli toteutettu kahden julkisen sektorin klinikalla. Tutkimuksen kohteena olivat asiakasparit, jotka hakeutuivat klinikoille hedelmöityshoitoihin ja lapsettomuustutkimuksiin. Kyselylomake, jota käytettiin tutkimuksessa, laadittiin yhdessä Väestöliiton klinikoiden kanssa. Lomakkeen laatimisessa hyödynnettiin aikaisempien saman aiheisten tutkimusten kyselylomakkeita.</p>	<p>Tutkimuksessa on esitetty, etteivät nuoret välttämättä tiedosta iän vaikutusta raskaaksi tulon vaikeuksiin lastensaannin siirtyessä yhä myöhemmäksi. Yli puolet vastanneista eivät olleet osanneet ennakoida vaikeuksia raskaaksi tulemisessa. Vastajat olivat yrittäneet raskautta keskimäärin 25 kk ennen kuin hakeutuivat tutkimuksiin tai hoitoon.</p>

JATKUU...

(3/3)

<p>Miksi syntyvyys laskee? Suomalaisen lastensaantiin liittyviä toiveita ja odotuksia.</p>	<p>Miettinen, A, 2015, Suomi.</p>	<p>Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia suomalaisten lastenhankinta-aikeita, sekä -ihanteita 1990-luvulta lähtien. Mitkä tekijät vaikuttavat heillä lasten hankinnan viivästymiseen. Arvioida missä määrin työ ja toimeentulo heijastuu tähän.</p>	<p>Tutkimus oli toteutettu internet-pohjaisena kyselytutkimuksena 20-50-vuotiaille naisille sekä miehille. Vastajat poimittiin TNS Gallupin omasta väestöpaneelistä. Kyselyyn vastasi yhteensä 3 180. Tämä oli Väestöliiton perhebarometri.</p>	<p>Barometrin tuloksia verrattiin vuosina 1997, 2002, 2007 ja 2008 tehtyihin perhebarometreihin. Näissä olttiin keskitytty perheen perustamiseen liittyviin näkemyksiin. Jo viidettä vuotta syntyvyys on laskenut suomessa, ensimmäinen lapsi hankitaan yhä myöhemmin.</p>
<p>Eettisyys laadullisessa tutkimuksessa tutkijan näkökulma</p>	<p>Hakala, T. 2016, Suomi.</p>	<p>Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata hoitajien asenteita sekä osamista päivystyksyksikössä alkoholilla päihtyneiden potilaiden hoitotyössä.</p>	<p>Tutkimus toteutettiin teema-haastatteluna. Lisäosassa käsiteltiin tutkijan näkökulmasta eettisyyttä laadullisessa tutkimuksessa. Aineisto kerättiin yhden keskussairaalan päivystyksestä, jonka yhteydessä toimi myös päihdeseuranta-yksikkö. Tutkimukseen osallistuvat olivat päivystyksikön sairaanhoitajia.</p>	<p>Hoitajan omat asenteet näkyivät hänen kyvysään säädellä negatiivisia tunteita, joita potilas hänessä herätti, sekä hoitajan ajatukset käytöstä.</p>